

NAŘÍZENÍ RADY (EHS) č. 3975/87

ze dne 14. prosince 1987,

kterým se stanoví postup pro použití pravidel hospodářské soutěže pro podniky v odvětví letecké dopravy

RADA EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství, a zejména na článek 87 této smlouvy,
s ohledem na návrh Komise¹,
s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu²,
s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru³,
vzhledem k tomu, že pravidla hospodářské soutěže tvoří část obecných ustanovení Smlouvy a vztahují se také na leteckou dopravu; že pravidla pro použití těchto ustanovení jsou buď stanovena v kapitole o hospodářské soutěži, nebo musí být určena postupy stanovenými v uvedené kapitole;
vzhledem k tomu, že podle nařízení Rady č. 141⁴ se nařízení Rady č. 17⁵ nevztahuje na dopravu; že nařízení Rady (EHS) č. 1017/68⁶ se vztahuje pouze na vnitrozemskou dopravu; že nařízení Rady (EHS) č. 4056/86⁷ se vztahuje pouze na námořní dopravu; že v důsledku toho nemá Komise v současné době prostředky pro přímé šetření případů v letecké dopravě, ve kterých je podezření z porušení článků 85 a 86 Smlouvy; že navíc Komisi chybí vlastní pravomoci, aby přijímala rozhodnutí nebo ukládala sankce nezbytné pro ukončení protiprávního jednání, které zjistí;
vzhledem k tomu, že letecká doprava má specifické rysy; že navíc mezinárodní leteckou dopravu upravuje síť dvoustranných dohod mezi státy, jež stanoví podmínky, za kterých smějí dopravci určené smluvními stranami provozovat trasy mezi jejich územími;
vzhledem k tomu, že praxe ovlivňující hospodářskou soutěž v letecké dopravě mezi členskými státy může mít podstatný vliv na obchod mezi členskými státy; že je proto vhodné stanovit pravidla, za kterých může Komise v úzké a trvalé spolupráci s příslušnými orgány členských států přijmout pro mezinárodní leteckou dopravu mezi letišti Společenství potřebná opatření k použití článků 85 a 86 Smlouvy;
vzhledem k tomu, že takové předpisy by měly stanovit vhodné postupy, rozhodovací pravomoci a sankce pro zajištění dodržování zákazů stanovených v čl. 85 odst. 1 a článku 86 Smlouvy; že by se z tohoto hlediska měl brát zřetel na procesní ustanovení nařízení (EHS) č. 1017/68 vztahujícího se na vnitrozemskou dopravu, které zohledňuje jisté odlišné rysy dopravních činností jako celku;

¹ Úř. věst. č. C 182, 9. 7. 1984, s. 2.

² Úř. věst. č. C 182, 19. 7. 1982, s. 120, Úř. věst. č. C 345, 21. 12. 1987.

³ Úř. věst. č. C 77, 21. 3. 1983, s. 20.

⁴ Úř. věst. č. 124, 28. 11. 1962, s. 2751/62.

⁵ Úř. věst. č. 13, 21. 2. 1962, s. 204/62.

⁶ Úř. věst. č. L 175, 23. 7. 1968, s. 1.

⁷ Úř. věst. č. L 378, 31. 12. 1986, s. 4.

vzhledem k tomu, že dotyčné podniky musí mít právo být slyšeny Komisí, přičemž třetí osoby, jejichž zájmy mohou být rozhodnutím dotčeny, musí mít možnost předem předložit své připomínky a musí být zajištěno široké zveřejnění přijatých rozhodnutí; vzhledem k tomu, že všechna rozhodnutí přijatá Komisí podle tohoto nařízení jsou přezkoumatelná Soudním dvorem za podmínek stanovených ve Smlouvě, že je navíc podle článku 172 Smlouvy žádoucí přenést na Soudní dvůr plnou soudní pravomoc ve vztahu k rozhodnutím, kterými Komise ukládá zaplacení pokut nebo penále; vzhledem k tomu, že je vhodné vyjmout určité dohody, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě ze zákazu podle čl. 85 odst. 1 Smlouvy, pokud je jejich jediným cílem a účinkem technické zlepšení nebo spolupráce; vzhledem k tomu, že při daných zvláštních rysech letecké dopravy je nezbytné, aby v první řadě samotné podniky dbaly na soulad dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě s pravidly hospodářské soutěže, a jejich oznamování Komisi proto nemusí být povinné; vzhledem k tomu, že podniky mohou v určitých případech požádat Komisi o potvrzení, že jejich dohody, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě jsou v souladu s platnými předpisy, a že by pro tyto případy měl být stanoven zjednodušený postup; vzhledem k tomu, že tímto nařízením není dotčeno použití článku 90 Smlouvy,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Oblast působnosti

1. Toto nařízení stanoví prováděcí pravidla k článkům 85 a 86 Smlouvy na služby v letecké dopravě.
2. Vztahuje se pouze na mezinárodní leteckou dopravu mezi letišti Společenství.

Článek 2

Výjimky pro určité technické dohody

1. Zákaz stanovený v čl. 85 odst. 1 Smlouvy se nevztahuje na dohody, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě uvedené v příloze, jejichž cílem a účinkem je výlučně dosažení technického zlepšení nebo technická spolupráce. Tento seznam není vyčerpávající.
2. V případě potřeby předloží Komise Radě návrh na změnu seznamu uvedeného v příloze.

Článek 3

Řízení na základě stížnosti nebo z vlastního podnětu Komise

1. Komise zahájí řízení k ukončení porušování čl. 85 odst. 1 nebo článku 86 Smlouvy na základě stížnosti nebo z vlastního podnětu.

Stížnost mohou podat

- a) členské státy,
- b) fyzické nebo právnické osoby, které prokáží oprávněný zájem.

2. Na žádost dotčených podniků nebo sdružení podniků může Komise potvrdit, že na základě informací, které má k dispozici, nejsou podle čl. 85 odst. 1 ani článku 86 Smlouvy důvody pro její zásah, pokud jde o dohodu, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě.

Článek 4

Výsledky řízení na základě stížnosti nebo z vlastního podnětu Komise

1. Zjistí-li Komise, že byl porušen čl. 85 odst. 1 nebo 86 Smlouvy, může rozhodnutím dotýčným podnikům nebo sdružení podniků uložit, aby toto protiprávní jednání ukončily.

Aniž jsou dotčena ostatní ustanovení tohoto nařízení, může Komise před přijetím rozhodnutí podle předchozího pododstavce podat daným podnikům a sdružením podniků doporučení k ukončení protiprávního jednání.

2. Bylo-li řízení zahájeno na základě stížnosti a Komise dospěje na základě jí známých skutečností k závěru, že není potřeba v případě určité dohody, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě zasáhnout podle čl. 85 odst. 1 ani článku 86 Smlouvy, přijme rozhodnutí zamítající stížnost jako neopodstatněnou.

3. Bylo-li řízení zahájeno na základě stížnosti a Komise dospěje na základě jí známých skutečností k závěru, že není potřeba v případě určité dohody, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě zasáhnout podle čl. 85 odst. 1 a čl. 85 odst. 3 Smlouvy, přijme rozhodnutí podle odstavce 3 uvedeného článku. Rozhodnutí musí uvádět den nabytí účinku. Tento den může předcházet dni přijetí rozhodnutí.

Článek 5

Použití čl. 85 odst. 3 Smlouvy

Řízení o námitce

1. Podniky a sdružení podniků, které si přejí uplatnit čl. 85 odst. 3 Smlouvy na dohody, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě, kterých se účastní a na které se vztahuje odstavec 1 uvedeného článku, podají žádost Komisi.

2. Shledá-li Komise žádost přípustnou, má-li k dispozici všechny důkazy a proti dotýčné dohodě, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě nebylo zahájeno žádné řízení podle článku 3, zveřejní co nejdříve v *Úředním věstníku Evropských společenství* shrnutí žádosti a vyzve všechny dotčené třetí osoby a členské státy, aby jí do 30 dnů sdělily své připomínky. Zveřejnění musí brát ohled na oprávněný zájem podniků na ochraně jejich obchodního tajemství.

3. Pokud Komise do 90 dnů ode dne zveřejnění žádosti v *Úředním věstníku Evropských společenství* neoznámí žadatelům, že existují vážné pochybnosti o použitelnosti čl. 85 odst. 3 Smlouvy, považuje se dohoda, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě, jak jsou popsány v žádosti, za vyňaté ze zákazu za dobu, která již uplynula, a nejvýše na šest let ode dne zveřejnění v *Úředním věstníku Evropských společenství*.

Pokud Komise zjistí po uplynutí lhůty 90 dnů, ale před uplynutím šestiletého období, že nejsou splněny podmínky pro použití čl. 85 odst. 3 Smlouvy, přijme rozhodnutí prohlašující, že platí zákaz podle čl. 85 odst. 1. Toto rozhodnutí může mít zpětnou

působnost, pokud dotyčné strany dodaly nesprávné informace nebo pokud zneužily výjimku z čl. 85 odst. 1 nebo porušily článek 86.

4. Komise může žadatelům zaslat sdělení podle odst. 3 prvního pododstavce; musí tak učinit, požádá-li o to podle čl. 8 odst. 2 některý členský stát do 45 dnů od předání žádosti členskými státy. Tato žádost musí být odůvodněna hledisky vztahujícími se k pravidlům hospodářské soutěže uvedeným ve Smlouvě.

Shledá-li Komise, že jsou splněny podmínky stanovené v čl. 85 odst. 1 a 3 Smlouvy, přijme rozhodnutí o použití čl. 85 odst. 3. Rozhodnutí musí uvádět den nabytí účinku. Tento den může předcházet dni podání žádosti.

Článek 6

Platnost a zrušení rozhodnutí o použití čl. 85 odst. 3

1. Každé rozhodnutí o použití čl. 85 odst. 3 Smlouvy přijaté podle článků 4 nebo 5 tohoto nařízení stanoví dobu platnosti; zpravidla činí nejméně šest let. K rozhodnutí mohou být připojeny podmínky a povinnosti.

2. Rozhodnutí může být obnoveno, jsou-li podmínky pro použití čl. 85 odst. 3 Smlouvy nadále splněny.

3. Komise může zrušit nebo změnit své rozhodnutí nebo zakázat stranám určitá jednání, pokud

- a) dojde ke změně některé zásadní skutečnosti, která byla základem pro přijaté rozhodnutí, nebo
- b) strany poruší jakoukoli povinnost vyplývající z rozhodnutí, nebo
- c) se rozhodnutí zakládá na nesprávných informacích nebo bylo získáno podvodem, nebo
- d) strany zneužijí výjimku z čl. 85 odst. 1 Smlouvy, která jim byla rozhodnutím udělena.

V případech uvedených v písmenech b), c) nebo d) může být rozhodnutí zrušeno se zpětnou působností.

Článek 7

Pravomoci

S výhradou přezkoumání jejích rozhodnutí Soudním dvorem je k rozhodování podle čl. 85 odst. 3 Smlouvy příslušná výlučně Komise.

Orgány členských států mají nadále pravomoc rozhodnout, zda se na věc vztahuje čl. 85 odst. 1 nebo článek 86 Smlouvy, dokud Komise nezačne řízení k přijetí rozhodnutí o dotyčné věci nebo nezašle oznámení podle čl. 5 odst. 3 prvního pododstavce tohoto nařízení.

Článek 8

Součinnost s orgány členských států

1. Komise vede řízení podle tohoto nařízení v úzké a stálé součinnosti s příslušnými orgány členských států, které jsou oprávněny se k těmto řízením vyjadřovat.

2. Komise neprodleně předá příslušným orgánům členských států kopie stížností a žádostí a nejdůležitějších dokumentů, které obdrží nebo odesílá v průběhu těchto postupů.
3. Komise před přijetím každého rozhodnutí na základě řízení podle článku 3 nebo každého rozhodnutí podle čl. 5 odst. 3 druhého pododstavce nebo čl. 5 odst. 4 druhého pododstavce nebo podle článku 6 je konzultován Poradní výbor pro restriktivní praktiky a dominantní postavení v letecké dopravě. Tento poradní výbor je rovněž konzultován před přijetím prováděcích pravidel podle článku 19.
4. Poradní výbor je složen z úředníků příslušných v oblasti restriktivních praktik a dominantního postavení v letecké dopravě. Každý členský stát jmenuje dva úředníky, kteří jej zastupují a kteří mohou být nahrazeni jiným úředníkem, nemohou-li se jednání účastnit.
5. Konzultace se uskutečňují na společné schůzi svolané Komisí; schůze se koná nejdříve 14 dnů po odeslání oznámení o jejím svolání. Toto oznámení obsahuje shrnutí každé projednávané věci spolu s uvedením nejdůležitějších dokumentů a předběžným návrhem rozhodnutí.
6. Poradní výbor může zaujmout stanovisko, i když někteří jeho členové nebo jejich náhradníci nejsou přítomni. Zpráva o výsledcích konzultací se připojuje k návrhu rozhodnutí. Nezveřejňuje se.

Článek 9

Žádosti o informace

1. Komise může při plnění úkolů, které jí ukládá toto nařízení, získávat od vlád a příslušných orgánů členských států a od podniků a sdružení podniků veškeré nezbytné informace.
2. Při zasílání žádosti o informace podniku nebo sdružení podniků zašle Komise současně kopii žádosti příslušnému orgánu členského státu, na jehož území má podnik nebo sdružení podniků sídlo.
3. Ve své žádosti Komise uvede právní základ a účel žádosti a sankce za poskytnutí nesprávných informací podle čl. 12 odst. 1 písm. b).
4. K poskytnutí požadovaných informací jsou povinni majitelé podniků nebo jejich zástupci, a v případě právnických osob, společností nebo sdružení bez právní subjektivity osoba oprávněná je zastupovat podle právních předpisů nebo jejich stanov.
5. Neskytne-li podnik nebo sdružení podniků požadované informace ve lhůtě stanovené Komisí nebo poskytne-li neúplné informace, vyžádá si je Komise rozhodnutím. Rozhodnutí upřesní požadované informace, stanoví přiměřenou lhůtu k jejich poskytnutí a uvede sankce podle čl. 12 odst. 1 písm. b) a čl. 13 odst. 1 písm. c) a právo požádat Soudní dvůr o přezkoumání rozhodnutí.
6. Současně zašle Komise kopii rozhodnutí příslušnému orgánu členského státu, na jehož území má podnik nebo sdružení podniků sídlo.

Článek 10

Šetření prováděná orgány členských států

1. Na žádost Komise provedou příslušné orgány členských států šetření, která Komise považuje na základě čl. 11 odst. 1 za nezbytná nebo která nařídí rozhodnutím podle čl. 11 odst. 3. Pracovníci příslušných orgánů členských států pověřeni šetřením se při výkonu těchto pravomocí prokazují písemným pověřením vydaným příslušným orgánem členského státu, na jehož území se má šetření provést. Pověření uvádí předmět a účel šetření.

2. Pracovníkům tohoto orgánu mohou být při plnění jejich úkolů na žádost Komise nebo příslušného orgánu členského státu, na jehož území se má šetření provést, nápomocni pracovníci Komise.

Článek 11

Vyšetřovací pravomoci Komise

1. Komise může při plnění úkolů, které jí ukládá toto nařízení, provádět v podnicích a sdruženích podniků veškerá nezbytná šetření.

K tomuto účelu jsou pracovníci pověřeni Komisí zmocněni

- a) přezkoumávat účetní knihy a jiné obchodní záznamy,
- b) pořizovat kopie nebo výpisy z účetních knih a obchodních záznamů,
- c) na místě žádat o ústní vysvětlení,
- d) vstupovat do všech objektů, na pozemky a do dopravních prostředků podniků nebo sdružení podniků.

2. Při výkonu těchto pravomocí se pověřeni pracovníci Komise prokazují písemným pověřením uvádějícím předmět a účel šetření a sankce stanovené v čl. 12 odst. 1 písm. c) pro případ, že by požadované účetní knihy a obchodní záznamy nebyly předloženy úplné. Komise v přiměřené době před šetřením uvědomí příslušný orgán členského státu, na jehož území se má šetření provést, o účelu šetření a o totožnosti pověřených pracovníků.

3. Podniky a sdružení podniků jsou povinny se šetření nařízenému rozhodnutí Komise podrobit. Rozhodnutí vymezí předmět a účel šetření, stanoví datum jeho zahájení a uvede sankce podle čl. 12 odst. 1 písm. c) a čl. 13 odst. 1 písm. d) a právo požádat Soudní dvůr o přezkoumání rozhodnutí.

4. Komise přijímá rozhodnutí podle odstavce 3 po konzultaci s příslušným orgánem členského státu, na jehož území se má šetření provést.

5. Pracovníkům Komise mohou být při plnění jejich úkolů na žádost příslušného orgánu členského státu, na jehož území se má šetření provést, nebo Komise nápomocni pracovníci uvedeného orgánu.

6. Nepodrobí-li se podnik šetření nařízenému na základě tohoto článku, poskytne příslušný členský stát pověřeným pracovníkům Komise nezbytnou podporu k provedení jejich šetření. Členské státy přijmou po konzultaci s Komisí opatření k tomu nezbytná nejpozději do 31. července 1989.

Článek 12

Pokuty

1. Komise může rozhodnutím uložit podnikům nebo sdružením podniků pokuty ve výši od 100 do 5000 ECU, pokud úmyslně nebo z nedbalosti

- a) uvedou v žádosti podle čl. 3 odst. 2 nebo článku 5 nesprávné nebo zavádějící informace, nebo
- b) uvedou nesprávné informace v odpovědi na žádost podle čl. 9 odst. 3 nebo 5 nebo je neposkytnou ve lhůtě stanovené rozhodnutím podle čl. 9 odst. 5, nebo
- c) během šetření podle článku 10 nebo 11 předloží požadované účetní knihy nebo jiné obchodní záznamy v neúplné podobě nebo se odmítají podrobit šetření nařízenému rozhodnutím podle čl. 11 odst. 3.

2. Komise může rozhodnutím uložit podnikům nebo sdružením podniků pokuty od 1000 do 1 000 000 ECU nebo vyšší až do 10 % obratu za předchozí hospodářský rok každého podniku podílejícího se na protiprávním jednání, který úmyslně nebo z nedbalosti

- d) poruší čl. 85 odst. 1 nebo článek 86 Smlouvy nebo
- e) poruší jakoukoli povinnost podle čl. 6 odst. 1 tohoto nařízení.

Při stanovení výše pokuty se přihlíží k závažnosti a době trvání protiprávního jednání.

3. Použije se článek 8.

4. Rozhodnutí podle odstavců 1 a 2 nemají trestněprávní povahu.

5. Pokuty podle odst. 2 písm. a) se neuloží za jednání učiněná po oznámení Komisi a před jejím rozhodnutím o použití čl. 85 odst. 3 Smlouvy, pokud spadají do rámce činnosti popsané v oznámení.

Toto ustanovení se však nevztahuje na případy, kdy Komise informuje dotyčné podniky nebo sdružení podniků, že se po předběžném šetření domnívá, že se použije čl. 85 odst. 1 Smlouvy a že použití čl. 85 odst. 3 není opodstatněné.

Článek 13

Penále

1. Komise může rozhodnutím uložit podnikům nebo sdružením podniků penále ve výši od 50 ECU do 1000 ECU za každý den ode dne uvedeného v rozhodnutí, aby je přiměla

- a) ukončit porušování čl. 85 odst. 1 nebo článku 86 Smlouvy, jak bylo nařízeno podle článku 4 tohoto nařízení,
- b) ukončit jakékoli jednání zakázané podle čl. 6 odst. 3,
- c) poskytnout úplné a správné informace vyžadované rozhodnutím podle čl. 9 odst. 5,
- d) podrobit se šetření nařízenému rozhodnutím přijatým podle čl. 11 odst. 3.

2. Pokud podnik nebo sdružení podniků splní povinnost, za jejíž porušení bylo uloženo penále, může Komise stanovit konečnou částku penále nižší, než která by vyplynula z původního rozhodnutí.

3. Použije se článek 8.

Článek 14

Přezkoumání Soudním dvorem

Soudní dvůr má plnou soudní pravomoc ve smyslu článku 172 Smlouvy rozhodovat o žalobách proti rozhodnutím, kterými Komise uložila pokutu nebo penále, a může je zrušit, snížit, nebo zvýšit.

Článek 15

Zúčtovací jednotka

Pro účely článků 12 až 14 se použije ECU jako zúčtovací jednotka používaná pro sestavování rozpočtu Společenství podle článků 207 a 209 Smlouvy.

Článek 16

Slyšení stran a třetích osob

1. Před zamítnutím potvrzení uvedeného v čl. 3 odst. 2 nebo přijetím rozhodnutí podle článku 4, čl. 5 odst. 3 druhého pododstavce, čl. 5 odst. 4, čl. 6 odst. 3 a článků 12 a 13 poskytne Komise dotyčným podnikům nebo sdružením podniků příležitost vyjádřit se k výhradám Komise.
2. Jestliže to Komise nebo příslušné orgány členských států pokládají za nezbytné, mohou vyslechnout rovněž jiné fyzické nebo právnické osoby. Žádostem těchto osob o slyšení musí být vyhověno, pokud prokáží oprávněný zájem.
3. Zamýšlí-li Komise přijmout rozhodnutí podle čl. 85 odst. 3 Smlouvy, zveřejní shrnutí daných dohod, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě v *Úředním věstníku Evropských společenství* a vyzve všechny dotčené třetí osoby, aby předložily své připomínky ve lhůtě, kterou stanoví, ne však kratší než jeden měsíc. Zveřejnění musí brát ohled na oprávněný zájem podniků na ochraně jejich obchodního tajemství.

Článek 17

Služební tajemství

1. Informace získané na základě článků 9 až 11 smějí být použity pouze pro účely související s danou žádostí nebo šetřením.
2. Aniž jsou dotčeny články 16 a 18, jsou Komise a příslušné orgány členských států, jejich úředníci a ostatní zaměstnanci povinni nešířit informace, které byly získány při použití tohoto nařízení a na které se vztahuje služební tajemství.
3. Odstavce 1 a 2 nebrání zveřejnění obecných informací nebo přehledů, které neobsahují informace vztahující se k jednotlivým podnikům nebo sdružením podniků.

Článek 18

Zveřejnění rozhodnutí

1. Komise zveřejní rozhodnutí přijatá podle čl. 3 odst. 2, článku 4, čl. 5 odst. 3 druhého pododstavce, čl. 5 odst. 4 a čl. 6 odst. 3.

2. Zveřejní se jména stran a hlavní obsah rozhodnutí; bere se ohled na oprávněný zájem podniků na ochraně jejich obchodního tajemství.

Článek 19

Prováděcí pravidla

Komise je zmocněna přijmout prováděcí pravidla týkající se formy, obsahu a jiných podrobností stížností podle článku 3, žádostí podle čl. 3 odst. 2 a článku 5 a slyšení podle čl. 16. odst. 1 a 2.

Článek 20

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dnem 1. ledna 1988.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 14. prosince 1987.

Za Radu

předseda

U. ELLEMANN-JENSEN

PŘÍLOHA

SEZNAM PODLE ČLÁNKU 2

- a) Zavedení nebo jednotné používání závazných nebo doporučených technických norem pro letadla, náhradní díly letadel, zařízení a doplňky letadel, pokud jsou tyto normy stanovené organizací běžně uznávané mezinárodně nebo výrobcem letadla nebo zařízení;
- b) zavedení nebo jednotné používání technických norem pevných zařízení v letadlech, pokud jsou tyto normy stanovené organizací běžně mezinárodně uznávanou;
- c) výměna, pronájem, společný provoz nebo údržba letadel, náhradních dílů letadel, zařízení nebo pevných zařízení za účelem provozování leteckých služeb a společný prodej náhradních částí za předpokladu, že tyto dohody jsou uskutečňovány na základě nediskriminace;
- d) zavedení, provozování a údržba technických komunikačních sítí za předpokladu, že tyto dohody jsou uskutečňovány na základě nediskriminace;
- e) výměna, sdílení nebo výcvik personálu pro technické nebo provozní účely;
- f) zavedení a provozování náhradní přepravy cestujících, pošty a zavazadel v případě poruchy nebo zpoždění letadla, buď podle objednávky nebo ustanovení o náhradě letadla na základě smluvních ujednání;
- g) zavedení a provozování návaných nebo doplňkových leteckých dopravních služeb a stanovení nebo uplatňování celkových sazeb a podmínek pro tyto operace;
- h) sdružování jednotlivých zásilek;
- i) zavedení nebo používání jednotných pravidel, týkajících se struktury a podmínek pro použití přepravních sazeb, pokud tato pravidla, přímo nebo nepřímo, nestanovují jízdné a přepravní podmínky;
- j) ujednání mezi leteckými dopravci o prodeji, převodu a přijímání letenek, jakož i náhrady, dělby sazeb a zúčtovací systémy zavedené pro tyto účely;
- k) účtování a hrazení účtů mezi leteckými dopravci prostřednictvím zúčtovacího střediska včetně těch služeb, které mohou být nezbytné nebo nahodilé; účtování a hrazení účtů mezi leteckými dopravci a jejich smluvními zástupci prostřednictvím centralizovaného automatizovaného zúčtovacího systému včetně služeb, které mohou být nezbytné nebo nahodilé.